

Izhaja vsaki četrtak ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisarna se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veterinri št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdijevev tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 28. aprila 1910.

17. številka.

Ne mečimo polen pod noge!

V zadnjem času je bilo v slov. katoliških listih („Slovenec“, „Zarja“ in dr.) pogostoma čitati o taktiki slovenskih katoliških poslancev v državnem zboru, še več pa o taktiki naših poslancev v goriškem deželnem zboru. Pala je že marsikatera pikra beseda na naslov naših poslancev. Neki listič je bil že začel pisati o sleparjih. Kaj naj rečemo k temu? Načelno smo povedali svoje mnenje že v zadnjem uvodnem članku. Stališče naših poslancev in sploh slovenskih katoliških poslancev v Avstriji je zelo težavno. Lahko je reči: „Naši poslanci naj se v državnem zboru zružijo s katoliškimi Nemci v goriškem deželnem zboru pa s katoliškimi Italijani“, a drugo vprašanje je, kje so tisti katoliški Nemci in katoliški Italijani? Naj pojasnijo to zgledi iz najnovejše zgodovine. Znano je, kako so nemške ljudske stranke podpirale brezversko „Südmärk“, da je izpodrivala Slovence v Št. Ilju na Štajerskem. Celo denarne podpore so dajali „Südmärk“. In kaj se je uganjalo v Št. Ilju in okolici? „Südmärk“ je naseljevala mej pošteno a ubožno slovensko ljudstvo luteranske württembergške kmete z upanjem, da bodo ti izpodrinili slovenstvo in katoliško vero. Vso akcijo proti poštemim slov. Štajercem so vodili luteranski pastori. Vsa ta uma-

zana zadeva je sedaj odkrita. Vprašamo, ali morejo naši poslanci zaupati takim strankam, ki so do najnovejšega časa podpirale iz narodnega šovinizma (zasepljenosti) tako počenjaje z našim narodom? In s kom so sedaj združeni v državni zbornici nemški krščanski socialci? Morda s katol. poslanci drugih narodov? Ne! Vidimo jih pri vladni mizi skupaj z liberaci proti Slovanom.

Drug slučaj! Italijanski ljudski poslanci so zahtevali, naj bi se v goriškem deželnem zboru združili z njimi slov. kat. poslanci. Isti ital. ljudski poslanci pa so na Dunaju združeni pri vladni mizi z nemškimi in italijanskimi liberalci proti našim poslancem in proti „Slovanski Jednoti“. Pripravljene so bili celo izdati bosensko kmetsko ljudstvo, samo da bi od vlade in Nemcev dosegli laško vseučilišče v Trstu.

Vprašamo, ali je to odločna katoliška politika? Ne! To je obžalovanja vredna zmeda! Katoliška Avstrija in katoliški avstrijski narodi pričakujejo moža, ki bi jih rešil iz narodnega šovinizma ter jih postavil na odločno katoliško stališče. Ko bodo zavladata katoliška načela mej avstrijskimi narodi v dejanju in bo zavladata tudi pravičnost, takrat bo čas združitve vseh katoliških strank. Naj bi nebo pospešilo ta čas! Ta združitve bi naredila srečno Avstrijo in srečne avstrijske narode. Mej njimi bi ne bilo nobenega ribanja in nobenega boja več. Vladalo bi le veselo tekmovanje za ljudsko organizacijo,

za duševni in gmotni napredek krščanskega ljudstva.

Delovanje naših poslancev v državnem in deželnem zboru je iz omenjenih razlogov zelo težavno. Krivo bi bilo, ako bi hotel kdo presojati in obsojati posamezne kompromisne korake in bi pri tem neupošteval splošne zmede, ki vlada v tem oziru pri nas. Mi smo sicer za odločno katoliško politiko, a za hlapce drugim narodom nočemo biti. „Slovenska ljudska stranka“ ima v državnem zboru na Dunaju, pa tudi v deželnem zboru v Gorici najboljše može, ki nas ne bodo izdali ne v verskem, ne v narodnem oziru. Mi stojimo za njimi v težkem položaju, v katerem se nahajajo in smo prepričani, da bomo z njimi zmagali proti vsem krivicam in spletkam. Ne mečimo torej poslancem polen pod noge! Pogumno naprej! Pravica je v našem taboru!

Politični pregled.

Državni zbor.

V četrtek pa je pričela z drugim čitanjem posojilne predloge. Poročevalec posl. dr. Steinwender je podrobno pojasnil vzroke, zakaj se je posojilo od 182 na 220 milijonov povišalo. Svaril je pa, da bi se še nadaljevalo finančno gospodarstvo, ki obstoja v tem, da se izdatke povišuje in dela dolgove. Konečno je naglašal potrebo, da se reši

davčna predloga ali vsaj provizorij, da bo možno v državnem gospodarstvu napraviti red. Grof Sternberg je polemiziral proti zadnjemu govoru finančnega ministra. Rekel je med drugim: Mi zahtevamo, da se ohranijo ustavne institucije; ako nam vlada teh ne da, potem ni več sovražnica češkega naroda, marveč sovražnica monarhije. Nato je povzel besedo finančni minister. Finančni minister Bilinski je polemiziral proti grofu Sternbergu, ki je rekel, da sekcijski načelnik Wimmer vsak večer telefonira na „Neue Freie Presse“ o dogodkih v finančnem ministerstvu in da predloži finančni minister vsako zakonsko predlogo 24 ur preje „N. Fr. P.“ v ocenitev. Minister je rekel, da on pri „N. Fr. P.“ ni dobro zapisan in da sploh ni v nikaki zvezi s tem listom.

Ko so govorili še nekateri drugi govorniki, je bila razprava prekinjena in zbornica nadaljevala je razpravo o Vukovićevem nujnem predlogu glede dalmatinskih železnic.

V petkovi seji je bilo na dnevnem redu drugo čitanje zakonskega načrta o državnem posojilu. Posojilo je bilo tudi v drugem čitanju vsprejeto. Predsednik poslanske zbornice dr. Pattai je hotel, da bi prišlo uže včeraj do tretjega čitanja in je zato napovedal vsled sklepa zbornice večerno sejo, ki je sledila le za nekaj minut po prvi seji, ki je trajala do 5. ure in 55 minut popoldne. Opozicija je temu odločno ugovarjala in hrup v zbornici je posta-

Naš A B C.

Priredil A. P.

(Dalje).

L.

Liberalci. — Samo ker liberalci ne priznavajo, da je Cerkev božja ustanova, ji tudi pravice in svobode ne marajo priznati; pustijo jo, naj je drevo, a mrtvo. Zdaj se gledajo in trgajo okoli lubja; ko pa počni razglojeno lubje, lotijo se jedra v Cerkv. Kajti liberalizmo vulgaris (vulgo-liberalci) in nič drugega, nego racionalizem ali nevera; zato mora (liberalci) po svoji naravi zatirati vsako nadnaravno življenje. Bog-človek pa je zaklad svoje modrosti in milosti položil v Cerkv kot v skrinjo in ga zaklenil kot v trdnjavo; zato treba najprej razbiti ovoj, razrušiti zid, odpreti tabernakelj in zvezati njega živaje — potem segnejo po sv. Sakrament in ugasijo večno Luč.

Ks. Herzog: „Idealist“, str. 156.

Ljubezen. — Ubogi in revni znajo mnogo prestati in marsikaj pogrešati: Ljubezen je tudi njim večna potreba in največja tolažba. Kjer ljubezen odjenja ali celo izgine, tu začinja se le pravo ubožstvo, prava revščina. Zato

človek ne more biti brez krščanstva, in naj bi ga ubogim najmanj dali.

A. Kolping: „Ostani doma“. I. zv., str. 123.

Kaj je ljubezen? — Velika skrivnost, o kateri se ložje povè, kaj ni, nego kaj je; je skrivnost narave, ki lahko poniža in pogubi; je skrivnost milosti, ki zna posvetiti in osrečiti. Ljubezen brez milosti je najtrpkjši sad, ki je odpadel od drevesa življenja in leži zunaj raja. Ljubezen v milosti pa je zvezda, ki vodi po stranski poti čez Kalvarijo v paradiz.

J. g. H. — Hahn: „Dve sestri“. Zv. I., str. 57.

(Slepa, strastna ljubezen). — Namesto da bi ljubezen tekla kakor reka, mirno in čisto in vendar polno in močno v strugi, katero ji je Stvarnik odkazal, pa udari z divjana čez mejo, preplavi človeka in mu pogoltno vse druge njegove moči, zalije ga z blatom in zasuje s peskom čim mogoče globoko in — ga slednjič uniči. — Namesto da bi zemlja ljubezen po višji ljubezni visoko se dvigala in po tej plemenita postala — vođa se v vino spremenila, pa pehá znorela vsako višjo ljubezen od sebe, sili v zemljo in

se razteče slednjič v navadni počutnosti. — Da rodi taka ljubezen le nesrečo in gorjè, ni treba, da bi vam še le dokazoval.

Kdor je le enkrat zašel v vrtinec nore ljubezni, temu ne pomaga — tudi ko bi ga dal sam ljubi Bog — noben svet več; poľoben je mrzličnemu bolniku, ki mu z vsem razumom zaman prigovarjaš, da se moti. Zlato tele stoji na oltarju srcà, in vse misli ter srčni občutki plešejo okrog njega neumen ples. —

Ako se je deklisško — od te čarovne godlje bolno — srce zatelevalo v mladega moža, potem ji le recite: Deklica, bodi oprezna, oni človek je pijanec, trešči te v revščino! Ne — poreče — on samo pije... Recite ji: je razuzdan malopridnež! Ne — poreče — to je obrekovanje; on je le živ in vesel... Pa zasramuje sv. vero! Nikakor ne, ampak noče biti svetohlinec... Recite ji: oni ne more tebe in tvoje družine preživljati! Pa je pripravljena, z najslabšim se zadovoljiti... Pa te samo zapelje, ker te niti ne ljubi! — tedaj vam pokaže vrata...

In če je mladenič slično znorel, ne mislite, ljubi prijatelji, da se obnaša le za las bolj modro. Samo z drugim

orožjem se navadno bojuje... Kdor mu hoče posvetiti v malika njegovega srcà in naiočiti mu čistega vina (povedati mu resnico), ta je njegov sovražnik; kdor hoče z njim govoriti kakor z možem, temu se upira kakor neotesan dečko. Kajti strast provzroči v človeku ravno nasprotno od tega, kar bi moral biti. Ta znorela ljubezen, ki noče sreče v zakonu, ampak hoče zadovoljiti le lastno poželjenje, je prvi in glavni vzrok, da so zakoni abotni (trapasni) in zato nesrečni

A. Kolping: „Pogovori o druž. življenju“. Zv. IV., str. 131—133.

Luter. — Opazuj zgodovino z višjega stališča, pa opaziš, da je Martin Luter le naslednik Husov z večjim vspehom, in to z ozirom na verske resnice, a žal še bolj z ozirom na kulturo (omiko) in politiko. Luteranstvo je opustošenje, ki je pričelo vsled husitskih vojsk, temeljito dovršilo. Razrušilo je visoko kulturo srednjega veka in mlade renaissance... poklicalo v deželo Turke... hujskalo rod proti rodu... podkopalo vsako naravno veselje življenja, vsak ponos, vso narodno zavest...

R. pl. Kralik: „Kulturne študije“. II. izd., str. 83.

tako silen, da se je moral predsednik prepričati, da ne opravi ničesar včeraj s tretjim čitanjem in je zaradi tega zaključil sejo ter napovedal prihodnjo sejo za danes predpoludne ob 11. uri.

V soboto je zbornica nemoteno sprejela novo posojilo tudi v tretjem branju. Nato se je soglasno sprejela nujnost in meritum predloga viteza Vukovića o dalmatinskih železnicah. Prihodnja seja bo 6. maja, medtem pa bodo zborovali budgetni odsek, finančni odsek in odsek za socialno zavarovanje. V prihodnji seji parlamenta pride na vrsto definitivna izprememba poslovnika.

Proračunski odsek državnega zbora.

Proračunski odsek poslanske zbornice je pričel v torek specijelno debato proračuna za l. 1910 in je vsprejel poglavje: „Najviši dvor, kabinetna pisarna“. Odsek je začel potem razpravljati poglavje: „Državni zbor“, ki jo je tudi vsprejel.

Posojilni zakonski načrt sankcioniran.

Cesar je v torek sancioniral posojilni zakonski načrt, ki sta ga vsprejeli obe zbornici.

Cesar pojde v Budimpešto.

Cesar se poda v Budimpešto koncem aprila ali začetkom maja.

Novi dunajski župan potrjen.

Z Dunaja poročajo, da je cesar potrdil izvolitev dr. Neumayer-ja dunajskim županom. Slovesno zaprisežen bo dne 4. maja.

Občinske volitve na Dunaju.

Dne 25. t. m. so se vršile v petih dunajskih okrajih občinske volitve, pri katerih so krščanski socialci zmagali z vsemi sedmimi kandidati. Izvoljen je bil tudi trgovinski minister dr. Weiskirchner.

Ustaja v Albaniji.

Boji med ustaši in turškimi vojaki nadaljujejo. Turške čete doživijo skoro vsaki dan kak poraz. 8000 Albancev je napadlo turške čete obstoječe iz 15 bataljonov infanterije, nekaj kavalerije, 10 topov in 8 strojnih pušk. Po krvavi bitki, ki je trajala 8 ur, so se morali Turki umakniti. Ustaja se razširja po vsej severni Albaniji. Rodovi so si prisegli zvestobo. Cesta v Prizren je blokirana. Promet z gorenjo Albanijo je pretrgan. Turška vlada pošilja dan na dan nove čete proti ustašem. Sedaj bode odposlala 40.000 vojakov v nemirne kraje.

Državnozborske volitve na Francoskem.

V nedeljo so se vršile na Francoskem državnozborske volitve. Do 10:45 zvečer je bilo znanih 540 volilnih izidov. Izvoljenih je 53 republikancev, 144 radikalcev in soc. radikalcev, 10 neodvisnikov, 29 zdr. socialistov, 36 progresistov, 12 nacionalistov in 47 klerikalcev ter zmernih liberalcev. Ožja volitev je v 218 slučajih.

Protievropska ustaja na Kitajskem.

V London dohajajo poročila iz Hankava, po katerih je položaj jako kritičen. Žene in otroci beže iz Čanšeja. Veliko hiš je zgorelo. Povsod so nalepljeni lepaki, ki pozivajo, naj se Evropeci pomore. Misijonarji beže. Ustaši so zažgali neko šolo, v kateri je zgorelo trideset dijakov. Proti vojnim ladjam so izpustili ustaši goreče džunke. Ameriški pekinški poslanik se boji, da se nemiri še razširijo.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

P. n. gg. Josip Budin, župnik 10 K, „Centralna posojilnica“ za nakup hišne oprave 500 K, Deželni odbor pooblaščen od visokega dežel. zbora jubilejni dar 5000 K, nekdo za odhod iz Gorice 2 K, Ana Berrini, trgovka 1 K, Adolf Urbančič, mesar 1 K, G. F. Resberg 1 K, abstinenc v Gorici, mesto liter vina 70 v, nekdo iz Št. Ferjana 40 v, Ivan Leban iz Podgore 38 v, nekdo iz Kozaršč 20 v, Ciril Fikfak, Podsabotin 20 v, v nabiralniku, v gostilni g. Antona Lasič 70 v.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I!

Za „obmejne Slovence“

so darovali: Jernej Jeklin, Sv. Lucija ob Soči 5 K, Mihael Klančnik, Sv. Lucija ob Soči 1 K.

Domače in razne vesti.

Smrtna kosa. — V nedeljo je tukaj umrla gospa Marija pl. Pajer, so-proga deželnega glavarja Alojzija viteza Pajer.

V Trstu je v nedeljo po noči umrl glavni inšpektor in postajenačelnik

tržaškega južnega kolodvora Friderik vitez Mahorčič.

Nadvojvodinja Marija Jožefa je dospela v petek predpoludne v Trst. Na kolodvoru jo je sprejel namestnik princ Hohenlohe. V njegovem vozu se je odpeljala v cerkev Sv. Antona in od tam v namestništveno palačo obiskat družino namestnika. Opoldne se je odpeljala s parnikom „Pelagosa“ v Benetke, kjer je ostala tri dni. Potem se je podala na Brionski otok.

Nov kanonik. Preč. g. Ivan Trevisan, dekan v Gradišču je imenovan za kanonika pri goriškem metropolitanskem kapitelju. Ta kanonikat je na novo ustanovljen. Ta kanonikat je ustanovil pokojni monsgr. Ivan pl. Dottori.

Nov častni kanonik. — Dr. Ivan Svetina, profesor na državni gimnaziji v Ljubljani, je imenovan častnim kanonikom ljubljanskega stolnega kapitelja.

Nova škofa za Djakovo in Senj.

Uradni list je priobčil imenovanje dr. Krapca, generalnega vikarja zagrebške škofije, škofom djakovskim, posvečenega škofa in kapitularnega vikarja senjskega, Roka Vučića, pa škofom združenih škofij senjske in modruške.

Stara pesem. — Dopolnilne volitve v deželni zbor goriški so končane s sobotno volitvijo v veleposestvu. Izid je bil v vseh volivnih razredih v veliko veselje naših „prijateljev“ za nas neugoden. V kmečkih občinah na Krasu, kakor v trgih in mestih, ni bilo za ljudsko stranko veliko pričakovati; v veleposestvu smo se pa nadejali boljšega izida. A tudi tukaj nam je bila usoda nemila.

Pa kaj usoda! sami smo krivi. Od volivcev, ki so se nam naznanjali kot pristaši, ostalo je 8 mož doma za pečjo, 4 so nam poslali pooblastila, katerih nismo mogli oddati, a 4 so zbežljali v nasprotni tabor ter pomnožili razliko za 8. Naravno je, da pri taki tati, 20 mož na 70 volivcev, na našo stran je težko zmagati.

Nasprotniki so bili marljivejši in srečnejši, četudi so se jim nekateri pristaši izneverili ter ostali doma. Tako imajo nasprotniki 60, 59, 58 glasov (Klančič, Franko, Rutar), med tem ko naši štejejo samo 52, 52 in 55 glasov (Bolko, Grča, Zucchini). Oddanih glasovnic je bilo 113; med temi 1 prazna; naših 52, nasprotnih 60.

Vendar velja za nasprotnike stara pesem, da zmagata ni pravilna. V popravljenem imeniku veleposestnikov se nahajata med pristaši Gabrščekove stranke 2 volilca, ki sta mladoletna, 1 z nepravilno vpisanim imenom in 8 takih, ki so že glasovali v volilnem razredu kmečkih občin ali trgov in mest, tako da v deželnem zboru začne znova ples, da izvoljeni poslanci so v manjšini, neizvoljeni pa v večini glasov.

Vsak razumen čitatelj naj napravi na tej podlagi potrebne račune, pa naj izreče sam pri sebi sodbo o današnji volitvi. Mi pravimo na kratko, da današnja volitev z današnjim dnem — ni še končana. Po današnji volitvi smo tam, kjer smo bili pred 5 meseci.

Padel je 72-letni Josip Suban iz Gorjanskega iz senika, ko je šel spat, in se močno poškodoval, da je moral v bolnico.

Izredni jubilej na sv. Višarjih. — Sv. Višarje, najznameniteja božja pot na Koroškem, obhaja letos petstopenjdesetletni jubilej.

Tatvina v uspenski katedrali. — S starinske Marijine slike v uspenski katedrali v Kremu je bil ukraden briljantni nakit in druge dragocenosti v vrednosti enega milijona. Sedaj je policija tatu že našla ter so se dobile nazaj tudi vse ukradene dragocenosti.

Deset oseb zastrupljenih z mlekom. — Iz Dubrovnika se poroča, da je bilo v Gružu deset oseb železničarskih rodbin, ki stanujejo v železniški hiši, zastrupljenih z mlekom. Vsled hitre zdravniške pomoči ne bo smrtnih žrtev; sodišče je uvedlo preiskavo.

Velika eksplozija plina v Trstu.

— V torek zjutraj se je pripetila v pritličju nove Dreherjeve palače velika eksplozija plina, ki je napravila veliko škodo in pri čemur je tudi več oseb ranjenih. Tam so namreč ravno dovrševali zadnja dela za novo restavracijo. Ko so zjutraj vstopili delavci v lokal, so takoj začutili oster duh po plinu. Nek delavec je koj začel z gorečo vžgalico v roki preiskovati, odkod se izliva plin. Ko je pogledal v neko votlino med obočnim stropom pritličja in podom prvega nadstropja, koder so bile napeljene plinovne cevi, se je tam nabrani plin vnel ter z močno detonacijo eksplodiral. Delavca je vrglo z lestvo vred, na kateri je stal, na tla. Podrlo je en kos stropa ter nekaj stopnišča. Par železnih težkih rulojev je kar sfrčalo na ulico. Delayec,

M.

Mati. — Mati mora — ker je mati, ki vedno občuje z družino; ker so njeno srce otroci do dna prečutili, da sama komaj sluti to; ker ima vzgajati ravno mehka, nežna, posnemanja željna otroška srca — ona mora v vsem svojem delu in nehanju kazati svet strah božji in ga tudi imeti. Sama mora biti šola otrok, in zato vedno živ vzgled. Njeno čisto, bogaboječe čustvo mora v otrokih versko čustvo vzbujati, gojiti in utrjevati; njen vzgled naj daje otrokom, ki naj sodelujejo, predokus one blažene zadovoljnosti, ki jo ima v sebi pravo življenje po veri. Njena tenka vest, njen pravi strah božji naj vzgaja v otrokih tenko vest in vliva vanje pravi strah božji. Mati naj v resnici svoje mehko, verno srce vtisne v srca otroška: — to je njena naloga. Zato mora vera dobre matere biti prisrčno in zvesto izvrševanje verskih predpisov, in to izvrševanje naj izvira iz bogatega in močnega čustva...

A. Kolping: „Pogovori o druž. življenju“. Zv. IV., str. 115.

Mož. — Mož je pravi vir življenja in blagostanja v hiši; ako pa začne v njem ruti strast, in se ji mož le v čem udà, pa ga strast najprej v divjem vrtincu vrti, mu izpije moči, mu otemni in zmeša razum ter mu upogne pogum

in močatost. Kadar pa omahuje ali pada mož, omahuje vsa hiša ter se stresa in pada iz sklepov v svojem tečaju (polu); in vse pada skozi in skozi — kakor skrivnim silam v oblast — ter se bolj in bolj bliža pogubi, dokler se ne zruši — s padajočim možem — cela hiša.

A. Kolping: „Kaj zamoredobra žena“. Zv. III., str. 19.

Svet potrebuje mož. Ne z lepimi dovtipi in govori, ne s čustovanjem in sanjami — s tem ne rešiš sveta, ampak začni in delaj! Svetniki niso postali sveti čustovaje in sanjaje, ampak boreč se nevstrašeno in trpeč.

A. pl. Doss, S. J.: „Misli in sveti.“ XIV. izd., str. 333.

Manjka nam mož. Nimam za moža onega, ki joče doma in toži o slabih časih; ampak oni je mož, ki se loti dela, da zboljša slabe čase. — Ne štejem za moža onega, ki misli le na-se, na svoj dobiček, na svojo obrt ali svojo složnost; ampak oni je mož, ki se bori in bojuje, ki stopa v javnost, da zastopa svoje prepričanje in se tudi stroškov ne plaši.

Stolni kan. Monfang na kat. shodu v Aachenu 1862.

Materijalist. — Materijalist (posvetnjak) naših dni, ki sanja o vsemo-

gočnosti na vseh poljih življenja in bi rad vsako nadnaravno razodetje utopil v velikem svetovnem močvirju, katero skuša vstvariti — mora vsled svoje nizkotne narave studiti, to kar moti oni sen. To pa je katoliška Cerkev — je njen papež, so škofje, duhovniki in redovniki, sami zastopniki nadnaravnega življenja in višjih stvari, nego so one, ki se dajo zračunati s številkami in razkrojiti v retortah (prežigavnih ceveh). Koliko hvalo smo dolžni Cerkvi! S koliko prisrčnostjo se je moramo okleniti! S koliko odločnostjo zavreči, kar je ona zavrgla, in držati, kar nam ona nudi! — Človeštvu preti v njegovem prvem in najsvetejšem življu (elementu) neki laži-duh, ki morda še nikoli ni imel tolike veljave in ki snuje revolucijo, katera je le do skrajnosti uporabljen krivi nauk, ki se do zdaj še ni preživel v svoji zadnji posledici. In vendar, in vendar! Kako malo jih je, ki to spoznajo in se vrnejo h večni Resnici!

J. g. H. Hahn: „Štiri slike življenja“. Str. X.—XI.

Milosrčnost. — Gospodu daje na posodo, kdor se usmili reveža; kar je dal, mu On povrne. Preg. 19, 17.

Ne boste prej spoznali, kako težko je zboljšati človeško revno, dokler niste

poskušali izvleči resničnega reveža iz njegove reve.

A. Kolping: „Dr. Fliederstrauch“. Zv. I., str. 16.

Kjer je sila, pomaga revežu najprej — revež.

A. Kolping: „Ostani doma“. Zv. I., str. 122.

Mlačnost. — Glavni naš pogrešek je neka mlačnost — — — Va-se premalo verujemo — — — Preveč je pri nas razširjena misel, naj pustimo, da proizvaja katoličanstvo kakor kvas, tiho in nehropno, svoje dobrodejno delo. Toda božji Izveličar ni rekel: Čakajte, da pridejo h vam! ali: Čakajte, da bo bolje! ampak: Idite ven v svet!

R. pl. Kralik: „Kulturne študije“. II. izd., str. 61.

Modernist. — One, ki ne verujejo več v krščansko razodetje, bi rad spomnil na te, da so celi pojmi o nravnosti, o časti in dolžnosti, ki po njih vrejajo svoja dejanja na tem svetu, vendar bistveno le fosilni (vkameneli) ostanki krščanstva njihovih dedov, ki nevedé določajo njihova dejanja.

Knez Bismarck v drž. zboru. 9. jan. 1882.

(Dalje pride.)

ki je iskal izhod plina, si je pri padcu zlomil ključnico, druge tri osebe so tudi precej težko ranjene. Na licu mesta so koj prišli ognjegasci.

Sprejem vojaških veterinarskih akademikov. — V c. kr. živinozdravniško visoko šolo na Dunaju sprejmejo začetkom šolskega leta 1910/11 20 aspirantov in 10 aspirantov na kraljevo ogrsko veterinarsko visoko šolo v Budimpešti kot vojaške veterinarske akademike. Prosilci se morejo obvezati na 4-letno aktivno vojaško zdravniško službovanje v c. kr. armadi. Med študijami imajo na račun armadnega proračuna skupno stanovanje, hrano, obleko in orožje. Plačati jim ni treba kolegnine in tudi ne tako za izkušnje in ne za diplome. Omogočeno jim je, da brez vsakih svojih ali svojcev materielnih žrtev dokončajo študije in da dosežejo v vojaški službi šaržo štabnega (višjega) živinozdravnika. (VIII. oz. VII. činovni razred.)

V vojnem ministrstvu je izdelan načrt, kako bi se dali poravnati dolgovi častnikov. V to svrhu imajo na razpolago glavnicu v znesku 50 milijonov. Ta glavnicu je nastala tako, da so zbrali fond Marije Terezije, ki znaša 10 milijonov, in fond nadvojvode Albrehta, ki znaša tudi 10 milijonov. Vojna uprava je v ta zaklad prispevala tudi 10 milijonov. Vlada bo predložila zakon, da se ne sme posoditi poročniku več ko tri tisoč kron, nadporočniku več ko 5 tisoč kron, slotniku pa ne več kakor 8000 kron. Menda bi tudi to zadostovalo. Kdo pa pomaga delavcu, rešiti se dolgov, če zabrede vanje vsled brezposelnosti ali bolezni?

Samomor v vlaku. — V nedeljo zjutraj se je v vlaku, ki pride ob 9 h uri in pol z Dunaja v Trst, predno je prišel v kolodvor v Divači v glavo ustrelil v kupeju drugega razreda poštni oficijal Artur Fittke. V Divači so poklicali zdravnika, ki je odredil, naj Fittke nadaljuje pot v Trst. Obenem se je telefoniralo v Trst, da pride iz bolnišnice nosilnica na kolodvor. Zdravnik sam pa se je peljal s težko ranjenim v Trst. Po mučni agoniji pa je Fittke ob 7 in pol uri izdahnul svojo dušo v tržaški bolnišnici. Fittke je bil par dni na dopustu ter se ravno z istega vračal, ko je izvršil gore popisani čin.

300 izseljencev došlo iz Amerike. Izseljeniški parnik „Karpathic“ je pripeljal iz Amerike v Trst s 300 izseljenci, ki se vračajo v domovino. Več kot polovica jih je Hrvatov.

Kmetijska gospodinjstva šola v Tomaju, ustanovljena l. 1908 nudi hčeram kmetijskih posestnikov in bodočim gospodinjstvom njihovemu stanu primerno izobrazbo. Ves redni tečaj traja dvanajst mesecev, in gojenke so oziroma na način pouka primorane stanovati v zavodu.

Da ustanovljena gospodinjstva šola prinese koristi tudi manj premožnim posestnikom in njihovim hčerkam bližnje okolice, hoče vodstvo iste v nedeljah popoldne po službi božji (približno od 3½ — 6. ure) v svojih prostorih privediti za kmetijska dekleta pouk v gospodinjstvih predmetih.

Pouk bode brezplačen in vdeleži se ga lahko vsako kmetijsko dekle. Poučevalo se bode o mlekarstvu, vrtnarstvu, živinoreji, o gospodinjstvu, splohu o kuhanju, šivanju itd...

Pouk je neobvezen, vrši se vsako nedeljo popoldne, začne prvo nedeljo maja t. l. ter traja do konca septembra.

Velika mina v Sesljanu. — V soboto so razstrelili v Sesljanu velikanško skalo. V to svrhu so napravili veliko mino, v katero so nabasali 12.500 kg streljiva. Ob 5. uri popoldne so potom elektrike zažgali mino in ob navzočnosti več gledalcev se je velikanška skala razpočila. Dobljeni material znaša 50 tisoč kubičnih metrov. To je 23.

mina te velikosti. Sedaj nameravajo napraviti še dve mini, v kateri bodo nabasali po 25.000 kg streljiva.

Pokojni dr. Lueger je kot župan dunajski prišel dostikrat v stik z učitelji, pa jim je ponavadi tudi dal kako pametno navodilo. Nekoč je med drugim tudi tole poudarjal: „Ostanite posebno v dobrem soglasju z zastopniki verskega pouka. Pustite vero v toliko pri miru, da ne boste kritikovali ter vzbudili v mladini mnenja, kakor bi obstajala med vami in veroučitelji kaka razlika.“ — „Pazite v prvi vrsti, da bodo otroci dobro poučeni v glavnih predmetih...“ — „Socialni demokrat, ki uradno priseže, stori krivo prisego, — zato takih ljudi ne morem rabiti. V Avstriji potrebujemo samo dobrih, zvestih in dinastičnih mož, ne pa revolucijonarcev...“

Nesreča. — V Renčah se je obstrelila Frančiška Pregelj s patrono, katero je nosila dolgo časa v žepu, ki jo je našla pred časom na cesti. Te dni pa je začela patrono vrtati z iglo. Nakrat je patrona razpočila in odnesla ženi palec na desni roki ter jej ranila še druge prste. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Vlak napaden s kamenjem. — Minulo nedeljo so se vozili dornberški „Orli“ z vipavsko železnico iz Gorice domov. Na prvaški postaji so vozove, v katerih so bili „Orli“, napadli prvaški liberalci s kamenjem. Pobili so nekaj šip. K sreči ni kamenje zadelo nikogar, le čepico je kamen zbil z glave enemu „Orlu“. Uvedena je preiskava. Liberalci so grozno upili. Surovost prvaških liberalcev je velika. Menda na celem Goriškem je ni večje! „Soča“ je lahko ponosna na prvaške napadavalce vlaka! Kamen je njih orožje! Kakor culukafri! Sramota!

Cenen izlet v Benetke in Padovo. Poroča se nam: Izletniki, ki se o Binkoštih pridružijo izletu slovenskega glasbenega društva „Ljubljane“ v Benetke, kjer je sedaj velika mednarodna umetniška razstava, naj svojo udeležbo takoj javijo uredništvu „Slovenca“ v Ljubljani. Odhod bo iz Ljubljane v soboto, dne 14. maja, ob 9. uri 45 minut popoldne, nato ogledovanje Reke, Trsata, Opatije. Odhod z Reke s parnikom o polnoči. Na morju bo krasen pogled na Halleyev komet. Dohod v Benetke v nedeljo, 15. maja, odhod iz Benetk v Trst binkoštni pondeljek ob 1. uri popoldne, nato ogledovanje Trsta in v torek ob 4. uri 40 minut zjutraj povratek v Ljubljano. Cena za vožnjo tja in nazaj z vso preskrbo, hrano, prenočišči v hotelih, raznimi vstopnicami k beneškim znamenitostim kakor tudi vožnja z gondolami ter vožnja s parniki na Lido je samo 65 K za osebo. Ker je število izletnikov omejeno (izleta se more udeleževati le 250 oseb), se je treba oglasiti takoj! Preskrbljeno je, da v pon. zj. izletniki obiščejo lahko tudi mesto Padovo in ondi slovečo cerkev sv. Antona. Cena vožnji po morju in po železnici iz Benetk v Padovo in nazaj iz Padove, je samo okoli 2 K. Izleta se lahko udeleži vsakdo.

Mrtvega so našli Petra Lapajnetu z Vojskega blizu Šebrelj v nevarnih strminah. Ponesrečen je manjkal od doma uže od 14. marca. Vse iskanje je bilo zaman. Šele po petih tednih so ga, kakor omenjeno, našli mrtvega. Ranjki je bil najbrže vinjen zašel ponoči pot ter tako padel po skalovju v prepad.

Tatvine v tržaški okolici. Nekaj časa sem so se zaporedoma vršile tatvine po gornji tržaški okolici. — Po marljivem zasledovanju so orožniki na zadnje vendar le prišli lopovom na sled in jih aretirali. — Do sedaj so pod ključem: neki delavec Štefan Leban iz Tolmina, Lovro Muzina, kamnosek iz Bazovice in njegova žena Marija, Luka Kralj, voznik iz Padrič in Macarol iz Gropade. Pri aretiranih so zaplenili

razne ukradene predmete, posebno mnogo raznega perila. — Vrednost zaplenjenih predmetov je cenjena nad 3000 kron. —

Ričmanjska afera ni še rešena. Svoj čas se je poročalo, da se bo vršila umestitev novega župnika za Ričmanje dne 23. aprila. Sedaj se je to spet preložilo.

Z južne železnice. — Južna železnica izkazuje v računskem zaključku za leto 1909 38.172.590 kron dohodkov, stroškov pa 45.480.322 kron. Primanjkljaj znaša 7.307.732 K, dva milijona manj kakor lani.

„Slovanska Enota“ in njena reorganizacija. — Glasilo poslanca dr. Hrubana „Našinec“, piše, da bi samo v slučaju, ako bi se razmere v poslanski zbornici v toliko izpremenile, da bi stopile češke stranke v večino, bil primeren čas, preosnovati „Slovansko Enoto“ na podlagi majoritetnega principa. V „Slovanski Enoti“ bi bile združene one stranke in klubi, ki bi se hotele udeleževati pozitivne politike.

Nemški cesar na našem jugu. — Te dni se je mudil na otoku Brioni nemški poslanik na Dunaju Tschirsky. Čuje se, da si je poslanik ogledal otok in njega naprave radi tega, ker namerava priti še letos nemški cesar tja.

Posebni vlaki bodo vozili binkoštni pondeljek v Postojno in sicer iz Kormina, iz Trsta, z Reke in iz Ljubljane. Iz Kormina bo odhajal vlak ob 8. uri zjutraj, iz Gorice ob 8:31 in pride v Postojno ob 12:34. Iz Postojne bo odhajal ob 8:20 zvečer, v Gorico pride ob 11:31, v Kormin pa ob 11:57. Cena vožnji iz Kormina v Postojno in nazaj s prosto vstopnico v postojnsko jamo je sledeča: I. razred 17:10 K, II. 13:30 K, III. 9:40 K.

Novo železniško postajališče. — S 1. majem se otvori novo železniško postajališče Vižovlje med postajama Bivji in Devin-Sesljan.

Razpis natečaja. — Pri deželnem odboru se oddajo nekatera mesta knjigovodstvenih in pisarniških vajencev.

Prosilci za označena mesta imajo dokazati, da posedujejo kvalifikacije, ki jih za slična mesta zahteva pravilnik za deželni odbor in statut za osebje deželnih uradov.

Prošnje opremljene z dokazili o avstrijskem državljanstvu, o dobrem nravnem vedenju, o dovršenih študijah in o poznanju deželnih jezikov se imajo vložiti pri deželnem odboru do 15. maja 1910.

Nadaljna pojasnila glede razpisanih mest, posebno glede plač, povišanja in zahtevanih kvalifikacij, podajajo se pri uradih deželnega odbora ob uradnih urah.

Prošnje, ki so bile vložene pri deželnem odboru vsled natečaja z dne 23. aprila 1907 št. 4128/07 veljajo tudi za sedaj razpisana mesta.

Razglas. — Razpisuje se natečaj za 8 prostorov, ki jih je ustanovil vis. deželni zbor v spomin na pokojnega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coronini-ja in za nadaljnih 8 prostorov, ki jih je ustanovil visoki deželni zastop v proslavo 60letnega vladanja Njegovega Veličanstva Cesarja. — torej skupaj za 16 prostorov za brezplačno zdravljenje šestnajstero ubogih škrofuloznih ali rakičnih dečkov oziroma deklic dežele v prvem avstrijskem morskem zdravilišču graščkem tekom prihodnje dobe kopelji.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinske oblasti, s pričevalom o cepljenju koz in z dokazilom, da so prosilci pristojni v kako občino Goriške in Gradiške, kakor tudi z ubožnim in zdravniškim pričevalom glede bolezni prosilcev se imajo vložiti pri deželnem odboru do 15. maja t. m.

Nadalje se morajo opremiti prošnje s potrdilom c. kr. okrajnega zdravnika, da prosilci niso nalezljivo bolni in da v

hiši, kjer stanujejo, ni sedaj in tudi v zadnjih štirih tednih ni bilo sličnih bolezni.

Listnica uprave. — Kdor lista redno ne prejema, naj reklamira: „Zadnje št. lista nisem prejel“. Pismo bodi odprto, znamke ni treba. Na ovitku naj se poleg naslova zapiše: „Reklamacija“.

G. Wertnik Gabrijela, Dinamit-tovarna, St. Lambrecht (Štajersko): Prejeli 3 krone za l. 1910. Hvala!

Mestne novice.

Odlikovana domača obrt v Parizu. Naš rojak g. Jakob Bratuš, pekovski mojster v Gorici v Šolski ulici, je dobil častno diplomu za razstavljeni najfinejši goriški kruh na rastavi kruha v Parizu.

Nesreča. — V nedeljo po noči se je okoli 10. ure pripeljal 69-letni Anton Černe iz Vrtojbe s svojim sinom v vozu v Gorico, da kupi lek za bolano hčer. Ko je voz došel na Travniki, se je konj splašil pred tekočo motociklo. Pri tem je konj tako naenkrat potegnil voz, da je padel stari Černe iz voza ter si pri ti priliki razbil črepinjo. V nevarnem stanu so ga prepeljali v bolnišnico.

„Mizarska zadruga“ Uradno se sedaj razglašajo konkurz „Mizarske zadruge“. Konkurzni komisar je višesodni svetnik grof Coronini, začasni upravnik konkurzne mase je dr. Franko. Volilni narok je 29. aprila 1910 ob 11. uri dopoldne na okrožni sodnji v Gorici. Zglasilni rok do 11. julija 1910. Narok za likvidovanje 12. julija 1910 dopoldne na isti sodnji.

Tako poroča uradni list. To priobčuje tudi današnja „Edinost“, ki je svoj čas obljubila, da bo o „Mizarski zadruzi“ obširno poročala. Morebiti je to tisto obljubljeni poročilo!?

Goriški mestni svet sa italijansko realno-gimnazijsko. V včerajšnji seji je dovolil goriški mestni svet pripevek v znesku 3500 K za vzdrževanje italijanske realne gimnazije v Gorici, ki se ima otvoriti s prihodnjim šolskim letom. Ob enem je določil, da bodi nameščena realna gimnazija v hiši, ki je last goriškega mesta, ki se nahaja v ulici sv. Klare in sicer v I. nadstropju.

Dr. Graziadio Luzzatto aretiran? Tukajšnji italijanski listi pišejo, da je bil aretiran na nekem avstro-ogrskem parniku, namenjenemu v Argentino, znani bivši goriški odvetnik Graziadio Luzzatto, ki je pred leti zaradi raznih nečednih dejanj pobegnil na otok Krk.

Nekaj novega pripravljajo mladino ljubi za binkoštno praznike: Binkoštno veselico. Namenjena je v prvi vrsti za naše birmance. Znano je, da prejmlje za binkoštno praznike v našem mestu na stotine otrok sv. birmo. Botri in botre jih vozijo po krčmah, kar ni primerno. Letos jim napravimo posebno veselje z nedolžno veselico. h kateri povabimo botre pa tudi druge, da se z njimi vred vesele. Čist dobiček te binkoštno veselice bo za naše najpotrebnejše otroke, ki se bodo vzgajali v prihodnjem zavodu „Slovenskega sirotišča“.

Novi vozni red, katerega izda g. Teodor Hribar, trgovec, priložimo kot prilogo prihodnji št. „Primorskega lista“. Vozni red bo popolnejši od zadnjega. Poleg voznega reda bo vseboval raznovrstno tvarino, kakor: gnojenje z umetnimi gnojili, izvleček iz lovškega zakona, obrestne razpredelnice, pošne določbe, koledarček, vožnjo s parniki, vožne pošte, tarif izvoščekov, vozne cene po železnici, izkaz sejmov itd. itd.

Slana. Včeraj smo imeli deževen in jako hladen dan. Ponoči pa se je popolnoma zjasnilo in ker je bilo popolnoma mirno brez nikakega vetrička

je danes, kakor se nam pripoveduje, bila po bližnji okolici še precej močna slana.

Iz goriške okolice.

g Kat. slov. izobr. društvo v Biljah priredi predstavo „Mlinarji in njegova hči“, žaloigro v 5 dejanjih, v nedeljo 1. maja točno ob 4. uri pop. v dvorani pri Solerju. Vstopnina 1. sedeži K I, II. sedeži 60 v, stojišča 40 v, udje plačajo polovico. K obilni udeležbi vabi o d b o r.

g Iz Zalošč. — Divjanja naših „Sokolov“ proti „Orlom“, sploh proti našim somišljenikom neče biti ne konca ne kraja. Pred nekolikimi dnevi so čakali ti suroveži naše „Orle“, ki so se imeli vrniti domov z vaj v Dornbergu, da bi jih iz zasede napadli s kamenjem. Pa glej, mesto naših „Orlov“ začeli so bombardirati s kamenjem jednega svojih, ki bi se mu bilo prav hudo godilo, da ga niso še pravočasno spoznali. Pa tudi pevcem našega izbr. društva ne dajo miru. Izzivajo jih povsod, kjer le morejo na cesti in celo pred hišo, v kateri se vrši podučevanje petja.

Nekega večera bili so celo tako predrzni, da so prišli v sobo, kjer se uči petje in so začeli tam iskati prepira. Prišlo bi skoro gotovo do resnih posledic, da ni organist pevec pomiril ter dal izzivače odstraniti po redarju.

Pri ti priliki si ne moremo kaj, da ne bi opozorili orožniškega postaje vodjo, da je morebiti tudi njegova dolžnost paziti na izzivače in motilce javnega miru.

Bode naj prepričan, da bi bilo to od njega bolj umestno, nego pa, da se obrega ob našega gospoda župnika, ki mu ničesar noče, in sicer na način, ki bi znal imeti tudi zanj slabe posledice. Ve naj, da stoji ogromna večina našega ljudstva na strani našega gospoda župnika, katerega spoštuje, ker ga pozna kot vrlega in vzglednega duhovnika. Ako bode treba, govorili bomo jasneje.

g Z dežele. — Lani se je na Krasu, v Vipavski dolini, v Brdih in v Istri kakor tudi v več drugih vinorodnih krajih manj vina pridelalo kakor leta 1908.

Kras in pa Vipavska dolina pa nista imela skoro nobenega drugega pridelka nego samo vino, katerega pa Kraševci in Vipavci še zdaj ne morejo prodati ne po dobri ne po slabi ceni, ker sploh kupcev ni. Zraven tega so še druge uime obiskale zgoraj omenjene kraje. Na Krasu so kobilice pokončale vso travo ter tudi na drevesih napravile veliko škode. Bilo jih je toliko kakor leta 1806, da so solnce zakrivalo, ko so se vzdignile v zrak. Kar so pa kobilice pustile, je suša pobrala in na več krajih tudi toča potolkla. — V Vipavski dolini je vladala suša in v jeseni so povodnji uničile poljske pridelke. Marsikak gospodar, ki ima 3—4 glav živine, je že nekaj mesecev sem brez bilke. Družina lačna, živina poginja in skoro vsaki dan potrka na vrata občinski sluga ali eksekutor.

Dragi čitatelj, nisem še končal opisati bede; kajti sedaj pride na vrsto glavni pridelok Vipavske doline in to je vino. Letošnje vino je tako, da si more človek res hudo prizadevati, da se mu popolnoma ne pokvari. Vsled velike množine beljakovine v vinu je isto megleno, na zraku pa porjavi. Če ga pridelovalec ne sčisti umetno, mu ne bode preostajalo drugega, nego ga vreči na gnoj. Pisatelj teh vrstic pa si je s pomočjo nekega sredstva v toliko pomagal, da je spravil svoje vino po precej dobri ceni v denar. Sosedje so vino cenili po 8 vinarjer liter, po uparabljanju onega sredstva pa ga je prodal po 30 K hektoliter. Zahvaliti se imam

upravnistvu „Primorskega lista“, da sem prišel do tega sredstva, ki mi je pripomoglo k dobri prodaji vina. Zato svetujem vsakemu, ki ima megleno vino, naj se obrne na upravništvo „Primorskega lista“, kjer dobi potrebna pojasnila za to. H. J.

Tatvina. V Moši so tatovi po noči udri v hišo gostilničarja Bensa ter mu odnesli v dragocenostih in v denarju 400 kron. O zločincih ni sledu. Stvar je Bensa naznanil korminskemu policijskemu komisarjatu.

Iz tolminskega okraja.

t Čebolarska podružnica na Grahovem ob Bači vabi k čebelarskem shodu, ki se bo vršil na Vnebohod t. j. 5. maja t. l. ob 3. uri popoldan v ljudski šoli na Grahovem, pri katerem bo predaval g. nadučitelj A. Likozar iz Ljubljane. O d b o r.

t Dolenja Tribuša. — Občni zbor tukajšnjega izobraževalnega društva se bode vršil dne 1. maja v župnijskih prostorih po blagoslovu s sledečim vspeodom: 1. Čitanje zapisnika ust. shoda; 2. Poročilo odborovo; 3. Volitev novega odbora; 4. Slučajnosti. O d b o r.

Iz komenskega okraja.

km Iz Štjaka. — Sv. Misijon smo imeli pretečeni teden skozi 8 dni. Od 16. do 24. aprila so neumorno delovali v spovednici in na prižnici čč. gg. lazaristi Klančnik, Šporn in Plantarič iz Ljubljane. Dasi so imeli ljudje še veliko dela po polju in v vinogradih, so vendar radi prihajali k tej prelepi pobožnosti, tako da je bila cerkev pri vsakem govoru, trije na dan, polna domačih vernikov. Obhajanih je bilo do 800 vernikov, domačih in nekaj tujih. Posebno lepa in veličastna je bila zadnje nedeljo popoldne sklepna procesija z misijonskim sv. križem; nad 100 deklic in odraslih deklet z venci na glavi in v belih oblačilih je šlo pred križem, ljudstva domačega in tujega pa je bilo gotovo do 1500! Naj bode čč. gg. misijonarjem za njih trud na tem mestu izrečena najlepša zahvala! Naj bi nam njihovi prekrasni zveličanski nauki nikdar ne izginili iz spomina, temveč obrodili stoteren sad!

km Izpod Škratljevice. — Ljudje govorijo, da kakor povsod, tako tudi v štanjelski občini, vedno bolj pomanjkuje pravih mož v starašinstvu. Posebno s štanjelskim podžupanom in sploh z nekimi drugimi starašini niso občinarji prav nič zadovoljni. A o podžupanu pravijo marsikaj, kar pa za danes zamolčimo. Vsi ti ljudje so seveda strašno učeni. Bili so poprej agrarci, zdaj pa so postali liberalci. V svoji učenosti so vse one, ki niso z njimi držali, zmerjali, češ, vi ste neumni, vi držite z „nunci“, mi smo kmečka stranka. Tudi o županu govore, da je, dokler ni zasedel županskega stolca, delal za S. L. S. dokler ni dosegel svojega namena, potem da je pa naenkrat presedlal ter postal najprej agrarec, potem jo je pa potegnil za Gaberščekom in se tako pokazal za res značajnega moža. Sta bila pač vse bolj značajna njegov pokojni oče in stari oče, ki sta županovala v Štanjelu dolgo vrsto let in sta bila tudi zaradi tega doma in v okolici jako spoštovana. Na grobu pokojnega poslanca Jeriča je govoril, da je bil pokojnik značaj, katerega nista omajala ne čast ne denar. Zakaž ga on ne posnema?!

Iz sežanskega okraja.

s S Tomajščine. — Kakor znano, smo tudi tukaj ustanovili podružnico

deželne zavarovalnice goveje živine. Cenitev zavarovane živine se je bila morala izvršiti že prve dni tega mesca, a kakor se vidi, se nobeden za to ne zmeni. Opozorjamo one, ki so se dali voliti v odbor, da tudi svoje dolžnosti izpolnijo, ali pa naj iz odbora odstopijo ter napravijo mesto ljudem, ki bi bili delavnejši in bi prevzeto nalogo tudi v resnici izpolnovali.

Drobtinice.

Krvave volitve na Francoskem. — **Ustreljen predsednik volilne komisije.** Župana neke vasi v okraju Cognac, ki je predsedoval volilni komisiji, je nek volilec ustrelil z revolverjem.

Španski goljufi z zakladi že zopet pošiljajo po Slovenskem pisma, ki pravijo, da je pošiljatelj v ječi, da ima nekje ogromno denarja in da dobi dotičnik, ki bi mu dal kak primeren predujem, del premoženja. To so že stare limanice, a ker bi lahko kdo verjel sleparjem, je treba svariti pred njimi.

Lovska razstava na Dunaju bo otvorjena prihodnjo soboto. Otvoril jo bo osebno cesar Fran Josip.

Nemški katoliški shod se bo vršil letos v Avgsburgu od 21. do 25. avgusta.

Avstrijski kongres za skrb za zanemarjeno mladino se bo vršil letos konec maja v Ljubljani. Deželni odbor da zborovalcem v ta namen na razpolago deželnozborsko dvorano.

150 milijonov kron škode na poljskih in vrtnih pridelkih je v zapadnih severo-ameriških državah povzročil nenaden mraz.

Zrakoplov „Zeppelin II.“ ponesročil. — V Limburgu so v torek popravljali zrakoplov „Zeppelin II.“. Kar pride vetrovni sunek, ki je 200 vojakom tehničnega osebja, ki so držali na vrvih zrakoplov, izvil zrakoplov iz rok ter ga odnesel proti Webersburgu, kjer je zadel ob neko skalo ter se razbil. Sreča je, da se nima beležiti nobenih človeških žrtev.

Björnson umri. Iz Pariza se poroča, da je norveški pesnik Björnstjerne Björnson v torek zvečer umrl.

60 milijonov kron čistega dobička ima država od 1. 1892 sem v kovanju kron. Takrat se je namreč vpeljala kronska veljava. Skovalo se je doslej kron v vrednosti za 271 milijonov kron. Vsi stroški za to kovanje pa so znesli le 216 milijonov kron, tako da je imela država zgornji čisti dobiček — torej 34%.

Povodnji v Srbiji. — Iz Srbije se poroča, da so tamošnje povodnji zahtevale okoli 400 žrtev. Kralj Peter se je podal v soboto v Kragujevac, kjer ga je ljudstvo prisrčno pozdravljalo. Kralj si je ogledal sedanja stanovanja ponesrečencev ter je podaril v svrhu pomoči izdatno denarno podporo. Pričakuje se, da se povodnji še bolj razširijo.

Sleparske banke na Nizozemskem in zlasti v Amsterdamu, dalje tudi v Kodanju, Hamburgu in Frankobrodu ob Menu so se znova z vso silo vrgle na prodajo raznih srečk, katere vsiljujejo na kaj spreten način tudi našim rojakom. V zadnjem času jih je bilo mnogo prav občutno oškodovanih, ker so verjeli mamljivim, a lažnjivim obljubam teh sleparjev. Občinstvo se v lastnem interesu opozarja, naj takih pošiljatev ne sprejme, oziroma naj jih nemudoma vrne, da se izogne škodi in drugim neprilikam.

Mednarodni kongres za šolsko higijeno se bo vršil od 2. do 7. avgusta 1910 v Parizu. Kakor kaže program, bodo razprave zelo zanimive. Avstrija pošlje na kongres šest poročevalcev.

Gospodarske vesti.

Izlega piščet in njih prva reja. — Piščeta se izležejo v treh tednih, časih že v 19. dneh, pa tudi še le v 23. dneh. Iz svežih jajc se preje izležejo kakor iz starejših. Starejših jajc kakor 14 dni starih sploh ne kaže jemati za valjenje. Priporoča se tudi, da se zveža jajca zadnjih dni podlože en dan pozneje kakor druga jajca.

Nekaj ur predno izleze piščeta iz jajca, začne drgniti s kljunom ob jajčno lupino, ki vsled tega počni. Iz naključnega jajca piščeta kmalo izleze. Zgodí se pa, da piščeta ne more naključno jajčne lupine, ker je lupina pretrda ali je pa znotraj ležeča jajčna kožica preveč trdna in je piščeta ne more načeti. V takih slučajih se priporoča, da se potopi živo jajce v gorko vodo ali pa da se poskropi z gorko vodo in zopet podloži starki. V skrajni sili se tudi jajce lahko načne, toda z največjo previdnostjo, ker je to delo zmeraj nevarno. Načeti se sme zmeraj le lupina, nikdar jajčna kožica. V kožici pod lupino so namreč krvne žilice, ki lahko povzročijo smrt, ako se raztrgajo s silo. Sme se tedaj le lupina sama za se olupiti. Nekoliko olupljeno jajce kaže namočiti v gorki vodi, da se kožica toliko zmehča, da jo piščeta lahko načne. Če zamudimo to delo, se piščeta zaduši. Načne naj se jajce na debelejšem koncu.

Ako se piščeta neenakomerno vane, se izlezla piščeta lahko odstranijo in v kaki košari na gorko spravijo. Najbolj naravno je seveda, če jih pustimo pri materi. Prav pa je, da v tem slučaju odstranimo lupine, da niso piščetom na poti. Sicer je tudi na koklji ležeče, kako je ravnati s piščeti. Če je koklja nerodna, je bolje, da se piščeta odstranijo.

Prvi dan ne potrebujejo piščeta nobenega živeža. Še le drugi dan naj se prične s pokladanjem pripravne piče, katero je po večkrat in po malem predložiti. Kaša in na drobno sesekana trda jajca so prvi čas najboljša piča. Pozneje pa proso. Namesto mrzle vode dajejo skrbne gospodinje prve dni tudi mleko za pijačo. Izvrstna klaja je tudi zdrobljen sirček ali skuta. Kruhove drobtine se manj priporočajo, a le od starejšega kruha, ki se lahko tudi namočijo v mleku. Pozneje je dober tudi kuhan riž. Surova klaja je bolj naravna in se pri njej mladi želodec bolj utrjuje. Čez teden dni se lahko pokiada tudi drobno sekljena solata, kateri kaže primešati nekoliko turšične moke. Prav dobre so tudi zelene koprive.

Prvi čas je imeti piščeta na gorkem. Gorkota, posebno solčna toplota, vpliva neizmerno ugodno na mlada piščeta. Treba jim je pa tudi svežega zraka in snage. V gorkem solčnem vremenu naj se spravijo s kokljo na solnce, da se grejejo. Kokljo je imeti skraja zaprto v kurniku, dokler niso piščeta dosti letava, pozneje se spusti vse skupaj ven, da se mlada žival pase. Paša po travi upliva posebno ugodno na razvoj mladih piščet, ki dobe zunaj najrazličnejši živež, različne mušice in druge hrane. „D. N.“

Ko se klet razgreva, naj se veha pri polnih sodih ne zabija. — Sedaj se bodo začele kleti razgrevati in z njimi se bo začelo razgrevati tudi vino, ki se nahaja v njih. Gorko vino pa se razširi in zato potrebuje več prostora. Tekočine pa se ne dajo stiskati.

Zato moramo biti previdni, da nam razgreto vino soda ne raznese. Zato mu ne smemo v tem času vehe tako trdo pritrditi, kakor delamo to v drugih časih, marveč se mora z njo samo na rahlo atakniti vehino luknjo.

V slučaju, da se vino razširi, vzdigne vehe in gre skozi luknjo ven, soda pa ne pokvari.